

Mieczysław Wieliczko

Symposium o życiu i działalności Bolesława Bieruta

Rocznik Lubelski 22, 179-180

1980

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

SYMPOZJUM O ŻYCIU I DZIAŁALNOŚCI BOLESŁAWA BIERUTA

Pośród lubelskich imprez okolicznościowych zorganizowanych w 35-lecie Manifestu PKWN i odzyskania niepodległości, omawiane sympozjum miało istotne miejsce, nie tylko wyprzedzając o dzień jeden uroczystość odsłonięcia pomnika Bolesława Bieruta w dzielnicy Kalinowszczyzna, ale wnosząc do całości obchodów rocznicowych tak potrzebny element popularyzacji treści naukowych i prezentacji nowych badań.

Organizatorzy — Komitet Miejski PZPR, Międzyuczelniany Instytut Nauk Politycznych UMCS, Urząd Miejski, Muzeum Okręgowe i Fabryka Samochodów Ciężarowych im. B. Bieruta w Lublinie — zaprosili w dniu 18 lipca 1979 r. do sali odczytowej Muzeum Okręgowego na Zamku, obok najbliższej rodziny Bolesława Bieruta, liczne grono przedstawicieli zakładów pracy i szkół z całego kraju noszących imię pierwszego Prezydenta PRL oraz historyków zajmujących się problematyką polskiego ruchu robotniczego.

Otwierając sympozjum Wiesława Kulicka, sekretarz KM PZPR, podkreśliła szczególny charakter tego spotkania, poświęconego postaci wybitnego lublinianina, działacza ruchu robotniczego, meża stanu.

Pierwszy referat *Wątek lubelski w życiu i działalności Bolesława Bieruta* przedstawił doc. dr hab. Albin Koprukowniak, podając nie tylko szczegółową faktografię życiorysową, ale kreśląc szersze tło stosunków gospodarczo-społecznych i politycznych Lublina u schyłku XIX wieku. Omówił krąg ideowo-społeczny, w którym żyła robotnicza rodzina Bierutów i czynniki kształtujące osobowość, postawę i cechy charakteru Bolesława, zarówno w warunkach rodziny, jak też w życiu społecznym, począwszy od wydarzeń rewolucyjnych 1905 roku w Lublinie. Przypomniawszy więc działalność tej miary ludzi co M. Biernacki, L. Chodźko, L. Krzywicki, A. Świętochowski i J. Hempel w życiu społecznym Lublina pierwszych lat tego stulecia, aktywną pracę oświatową i kulturalną Towarzystwa Trzeźwości „Przyszłość”, Towarzystwa „Światło”, konspiracyjną pracę polityczną PPS-Lewicy, czy wielką rolę społeczną szkoły Vetterów. Tę właśnie szkołę ukończył w 1908 r. B. Bierut. Na ukształtowanie jego poglądów społeczno-politycznych wielki wpływ wywarł J. Hempel, a w czasie pracy w Warszawie po 1912 r. także T. Rechniewski. Na ten okres przypada w życiu B. Bieruta początek działalności publicystycznej, a nawet literackiej, co dało mu przygotowanie do szczególnie aktywnej (począwszy od 1915 r.) pracy w Lubelskim Stowarzyszeniu Spożywców.

Dr Stefan Stępień zaprezentował referat *Działalność Bolesława Bieruta w okresie PKWN*, podejmując zadanie szczególnie złożone ze względu na obfitość problematyki międzynarodowego kontekstu „sprawy polskiej” drugiej połowy 1944 r., procesu formowania zrębów ludowej państwowości i wydarzeń już lokalnych, lubelskich, ale o formacie ogólnopolskim i „modelowym” dla powstającej władzy ludowej. Z konieczności więc owe problemy ogólniejsze były przez referenta sygnalizowane, a wiodącą była myśl ukazania działalności B. Bieruta jako przewodniczącego (prezydenta) KRN.

Powrócił do tych kwestii mgr Józef Kisielewicz w wystąpieniu *Związki Bolesława Bieruta z Lublinem w latach 1946—1955*, skupiając głównie uwagę na wizytach Prezydenta PRL i Sekretarza Generalnego KC PZPR w rodzinnym mieście, spowodowanych okolicznościami przygotowania i zorganizowania obchodów X-lecia Polski Ludowej w latach 1953—1954.

Odmienne założenie metodologiczne przyjął mgr Czesław Kępski w referacie *Bolesław Bierut a działalność oświatowo-wychowawcza*, omawiając głównie proble-

my rozwoju szkolnictwa w Polsce Ludowej, a na tym dopiero tle osobiste zaangażowanie B. Bieruta w tę dziedzinę życia społecznego kraju. Rewolucja oświatowa, odnotowana w głównych elementach w tym wystąpieniu, ujawniła mało znaną działalność B. Bieruta, a zwłaszcza jego zasługi dla ukształtowania szkolnictwa lubelskiego.

Ostatni w programie sympozjum referat *Powstanie i działalność Muzeum Historii Ruchu Robotniczego im. B. Bieruta w Lublinie* przygotowała i wygłosiła mgr Maria Gąsczyk, prezentując interesujące dokonania placówki uruchomionej 12 grudnia 1977 r. Warto wspomnieć, że siedzibą Muzeum jest dom przy ul. Sieroczej 2a, w którym rodzina Bierutów mieszkała przez lat 19.

Przedstawione na sympozjum referaty dobrze zaprezentowały zarówno wątki biograficzne życia B. Bieruta, szczególnie eksponując związki z Lublinem, jak również dały elementy charakterystyki ważnej w kontekście jego działalności jako przywódcy ruchu robotniczego i męża stanu Rzeczypospolitej. Było to, jak stwierdził w podsumowaniu mgr Zygmunt Nasalski, zastępca dyrektora Muzeum Okręgowego, pierwsze w kraju sympozjum o życiu i działalności Bolesława Bieruta.

Mieczysław Wieliczko

SYMPOZJUM W 35 ROCZNICĘ BITEW PARTYZANCKICH NA LUBELSZCZYŹNIE

Wspólnym staraniem i troską organizacyjną: Instytutu Historii UMCS, Zarządów Wojewódzkich ZBoWiD w Lublinie i Tarnobrzegu oraz Komisji Historycznej Zarządu Głównego ZBoWiD w Warszawie, w dniu 16 czerwca 1979 r. w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyło się sympozjum poświęcone 35 rocznicy bitew partyzanckich w maju—lipcu 1944 r. na Lubelszczyźnie.

Obrady, które w pierwszej części prowadził gen. prof. Stanisław Okęcki, przewodniczący Komisji Historycznej ZG ZBoWiD, zgromadziły liczne grono historyków, uczestników konspiracji i byłych partyzantów. Przybyła grupa członków radzieckich oddziałów partyzanckich operujących na Lubelszczyźnie wiosną i latem 1944 r. pod przewodnictwem Iwana Jakowlewa. W obradach uczestniczył Stanisław Wroński, przewodniczący Zarządu Głównego ZBoWiD.

W imieniu władz wojewódzkich przemawiał doc. dr hab. Wiesław Śladkowski, sekretarz KW PZPR w Lublinie, witając uczestników i podkreślając szczególną rolę Lubelszczyzny w latach wojny i okupacji. Ziemia „między Wisłą a Bugiem” stała się obszarem realizacji szczególnie zbrodniczych hitlerowskich planów wyniszczenia ludności polskiej oraz terenem wyjątkowo aktywnego ruchu oporu i walki narodowowyzwoleńczej społeczeństwa. Ta patriotyczna postawa i rewolucyjne tradycje zasługują na szczególne zainteresowanie i popularyzację jako jedna z tych wartości, które legły u podstaw ideowych Polski Ludowej. Godne jest to przypomnienia i wzbogacenia o wyniki nowych badań, zwłaszcza w okresie jubileuszowych obchodów 35-lecia, stwierdził doc. W. Śladkowski.

Do tych myśli nawiązał prof. dr hab. Ryszard Orłowski, prorektor UMCS, prezentując stan badań Zakładu Historii Najnowszej Instytutu Historii UMCS w zakresie problematyki II wojny światowej. Dorobek ten w postaci wydawnictw źródłowych, opracowań monograficznych, licznych studiów i artykułów naukowych